

SLOVENSKI NAROD

(znaja vsak dan popoldne, izvešča o sedmih in praznikih. — Inerati do 50 peti vrt & Dm 2, do 100 vrt & Dm 2.50, od 100 do 500 vrt & Dm 3, večji inerati peti vrt & Dm 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Dm 12.-, za inosestevstvo Dm 25.- Rokopis se ne vračaja

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 2b — NOVO MESTO: Ljubljanska ulica 1, telefon št. 45.
CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 45.
podružnica uprave: Kosova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna številka v Ljubljani št. 10.351.

Ob obletnici

Juri bo dve leti, odkar je zločestka roka uničila življenje našega velikega jugoslovenskega kralja Aleksandra I., Zedinitelja. V prijateljski deželi je izkrevnel najplemenitejši kralj in največji Jugosloven. Po dveh letih narodne tuge še vedno zakrvari srce vsem Srbom, Hrvatim in Slovencem ob spominu na 9. oktober 1. 1934. Krvavelo bo ob tem spominu, dokler bo živel jugoslovenski narod.

Marsikaj se je spremenilo po smrti Velikega kralja, toda v srcih vseh poštenih, plemenitih in borbenih njegovih državljanov je ostala živa in nespremenjena njegova oporoka: Čuvajte Jugoslavijo!

Za Jugoslavijo je Veliki kralj žrtvoval svoje življenje. Za Jugoslavijo je trpel v vseh osvobodilnih vojnah, za Jugoslavijo je izkrevnel v Marseju. Ni bil prvi, ki je dal svoje življenje za Jugoslavijo, legije naših najboljših sinov so padle pred njim za svobodo in združeno domovino vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, bil je najdragocenejša žrtev, ki je padla za jugoslovansko idejo. Pridružil se je legijam borcev, ki so dali življenje za domovino in za bolj-

šo bodočnost našega jugoslovenskega naroda.

Veliki kralj se je žrtvoval za bodočnost Jugoslavije. Zaradi tega smo vsi vedno pripravljani žrtvovati se po njegovem velikem zgledu za idejo, ki edina more našemu narodu zagotoviti veliko, lepo bodočnost. Še danes po dveh letih ne moremo docela razumeti veliko žrtev kralja Aleksandra. Slutimo pa, da je padel kot velik junak, in da nam je vsem njegova smrt in njegova oporoka sveta in ob tej drugi obletnici njegove junaške smrti spet prisegamo zvestobo ideji, za katero je On dal življenje.

Ni mrtve Veliki kralj, živi v naših srcih, kakor je živa v nas jugoslovanska ideja. Pokazal nam je kot vodnik vsega naroda pot v bodočnost in po tej poti bomo šli in kljubovali vsem demonim silam, ki nas hočejo oropati za bodočnost. Njegova oporoka mora biti izpolnjena, četudi žrtvuemo za njo vse, kajti bolj dragocena in večja žrtev kakor je bilo njegovo življenje ne more biti več položena domovini in bodočnosti na altar.

Slava kralju Mučeniku!

Iz domače politike Se že umikajo!

V zadnjem času polnijo gotovi listi svoje predale ponajveč z napadi na našo stranko, dasi so jo že opetovano položili v grob. Pa se tudi tu uresničuje stari pregovor, ki pravi, da dolgo živi tisti, ki so ga ljudje že proglasili za mrtvega. Tako tudi JNS vkljub smrtnim oznanilom svojih neprijateljev še vedno živi in se vrhu tega še krepko razvija. V tem razveseljivem razvoju znači združitev nacionalnih poslancev v parlamentu v klub JNS velik korak naprej. To pa gre na živce gotovim ljudem in listom, zato so začeli na vse načine spletkariti, da bi zanesli zmedo v bolj kakor kdaj prej sklenjene vrste JNS. Poročali smo o teh spletkah in jih po zaslugi ožigosali. Ker pa te intrige niso dosegle svojega namena, se ti spletkarji, ker se zavedajo, da jih čaka blamaža, izmičejo in umikajo. Tako piše sedaj »Obzorje«, ki ga je vedno najti tam, kjer se spletkari proti JNS, da se še vedno govori o sporih in nesoglasjih v JNS in da so posamezni člani JNS res nezadovoljni z vstopom Jevtičevih poslancev v klub JNS, vendar pa je »Mihajlovič, ki ima dobre zveze z Uzunovičem in Jevtičem, izjavil, da je Uzunovič pristal na to, da se sprejmejo nazaj v stranko. Jevtič in njegovi tovariši. Beograjski listi sicer zatrjujejo, da Mihajlovič ne govori resnice, toda do sedaj niso Mihajlovičeve izjave demantirali niti Uzunovič, niti drugi člani vodstva JNS... Uvaževati je treba tudi izjavo Pera Živkovića novinarjem, v kateri je poudarjal, da je združitev imenovanih klubov izvedena po želji dotičnih poslancev. Do sedaj, tako je zaključil Živković svojo izjavo, še ni nihče izstopil iz JNS.

Minister dr. Spaho za državno edinstvo

Železniški minister dr. Mehmed Spaho je imel preteklo nedeljo shod v Tuzli, na katerem je med drugim kategorično izjavil tudi to-le: »Hrvatske težnje se morejo izpolniti samo v veliki in močni Jugoslaviji. Ne moremo razpravljati o monarhiji, niti o državnem edinstvu. To so svetvine, to je v stvarnost dovedeni zgodovinski narodni cilj, o katerem ne bomo več razpravljali. Potrebna nam je velika in močna Jugoslavija, ker nam samo ona jamči popolno svobodo in enakost tako v državi, kakor v inozemstvu. — Tako govori minister dr. Spaho, pri nas pa se še vedno najdejo ljudje, ki verjamejo, da se bo država dala razkositi v kneževine.

Poštena lekcija

»Delavska Politika« z dne 3. t. m. posebej »Slovenec« poseben članek, v katerem pravi med drugim: »Posebno globoko je padel »Slovenec«... Lažnjavost njegovih poročil, potvarjanje in zavijanje dejstev, zmedeni članki, v katerih se mešajo Rosenbergovi germanski paganski duh in najvulgarnjši fašizem s potvorjenim krščanstvom, prekaša morda samo še neumnost in nevednost, ki jo posebno rad razodeva »Domoljub«. Dan za dnem laži, izmišljanje dogodkov, ki se nikdar in nikjer niso zgodili, postavljanje najosnovnejših resnic na glavo, tega orožja se »Slovenec« že nekaj mesecev vztrajno poslužuje... Kako globoko je padel »Slovenec«, izpričuje tudi način, kako cinično zamočuje, zatajuje in obsoja načela, za katera se je še sam pred dobrim letom ogreval, in grdo napadanje tistih pristavev iz katoliškega tabora ali bivše SLS, ki ne razumejo, zakaj naj bi načela menjali kot perilo. — Tej sodbi o »Slovenec« in njegovom pisanju ni kaj dodati.

Due razpravi zaradi dogodkov na Hrvaškem

Pred okrožnim sodiščem v Ogulinu se je te dni vršila obravnava proti Stjepanu Pejočeviću, ki je pred meseci ob belem dnevu na vasi ustrelil bivšega radičevskega narodnega poslanca Brkljačiča. Obtoženec je v cellem obsegu priznal svoje dejanje in je bil, ker je bil radi enakih zločinov že dvakrat v ječi, obsojen na dosmrtno ječo. — Radi znanih dogodkov na gradu Kerestincu se vrši obravnava pred sodiščem v Zagrebu. Obtoženih je 29 oseb, izmed katerih se jih 25 brani na svobodi. Zagovarja jih cela vrsta najuglednejših zagrebskih advokatov. Obtoženci, ki so prišli pred sodišče radi motenja javnega mira in reda, zanikajo vsako krivdo. Ker je treba zaslišati vse obtožence in zelo mnogo prič, obtežljivih in razbremenljivih, se ni nadejati, da bi prišlo do sodbe že ta teden.

Borzna poročila.

Curia, 8. oktobra. Beograd 10. —, Paris 20.2875, London 21.27, New York 434.25, Bruselj 73.15, Milan 22.90, Amsterdam 231.—, Berlin 174.50, Dunaj 69.50, Varšava 81.50, Bukarešta 3.25.

Kupujte domače blago!

Rusija bo intervenirala v španiji?

Ker Portugalska, Italija in Nemčija stalno podpirajo španske upornike, je Rusija odrekla nadaljnjo nevtralnost in napoveduje intervencijo v prilog madriške vlade

Pariz, 8. oktobra. z. Iz Moskve poročajo, da je moskovska vlada sklenila, da se ne bo več držala obvez nevmesavanja v špansko državljansko vojno, če druge države takoj ne bodo storile svoje dolžnosti in preprečile kršitev sporazuma o nevmesavanju. Moskovski delegat v londonskem odboru je že obvestil odbor o tem stališču sovjetske vlade. V tem poročilu je sovjetski delegat podčrtal, da Nemčija in Italija skozi Portugalsko pošiljata vojni material španskim upornikom.

Službeno poročilo london- skemu odboru za nevmesava- vanje

London, 8. oktobra. z. Zastopnik Sovjetske Rusije v londonskem odboru o nevmesavanju je včeraj pozno popoldne predsedniku odbora po naročilu svoje vlade z dne 7. t. m. predložil izjavo, v kateri opozarja, da je dne 15. septembra španska vlada v svoji notni portugalski, nemški in italijanski vladi protestirala proti temu, da te države ne prestopno pošiljajo orožje španskim upornikom. Sovjetski delegat Kagan je omenil dokumente, ki jih je o tem objavila španska vlada v svoji beli knjigi in je še zatrdil, da tako postopanje portugalske, nemške in italijanske vlade razdira sporazum o nevmesavanju, ker se pod plaščem nevmesavanja skriva pomoč španskim upornikom. Sovjetska vlada je zato prisiljena, da takoj odpove sporazum o nevmesavanju.

Skrajna napetost

London, 8. oktobra. z. Sprememba sovjetskega stališča glede nevmesavanja v španske zadeve je prišla prepozno

in zato je vsi listi še ne morejo komentirati. Liberalni »News Chronicle« piše, da je nov položaj silno resen. Socialistični dnevnik »Daily Herald« pravi, da je jasno, da Nemčija in Italija pošiljata orožje upornikom ter poziva angleško vlado, naj stori v Berlinu in Rimu svojo dolžnost, prav tako pa odvrta sovjetsko vlado, naj se ne prenažli. »Daily Mail« piše, da je korak sovjetske vlade nesramen, vendar pa pravi, da je položaj tako napet, da ga je treba hitro razčistiti.

»Daily Herald« pa piše, da bo korak sovjetske vlade sprejet v Angliji s precejšnjim olajšanjem. Slednjič se je vendarle našla ena vlada, ki je storila tisto, česar ni hotela storiti angleška vlada. Jasno je, pravi članek, da mora angleška vlada podpreti inicijativo sovjetske vlade.

Avstriji grozi nova revolucija?

Razkol v hajmveru vedno bolj ogroža
obstoje sedanjega režima

Dunaj, 8. oktobra. z. Z izključitvijo bivšega ministra Feyja in dunajskega podžupana Lahra iz hajmvera se je položaj v tej organizaciji do skrajnosti poostil. Fey in Lahr pa se ne mislita ukiniti diktator kneza Starhemberga. Ker imata na svoji strani tudi vlado in ju podpirajo zlasti klerikalci, je postala nevarnost, da pride do krvavega obračunavanja med obema hajmverovskima taboroma. Velik del hajmverovskih organizacij je nezadovoljen s politiko kneza Starhemberga ter se je pridružil Feyju, ki zahteva temeljito spremembo v vodstvu. Tako je nastal popoln razkol, ki grozi zaneti nove krvave nemire. Zaradi tega je včeraj popoldne zvezni kancelar dr. Schuschnigg sklical sestanek svojih ožjih sodelavcev, na katerem se je razpravljalo o položaju v hajmveru in o ukrepih, da se prepreči neželjeni dogodek, ki bi utegnil pahniti Avstrijo v nov vrtnec državljanske vojne. Ta nevarnost je po sodbi vladnih krogov tem večja, ker hujskajo narodni socialisti na vse strani, prepričani, da bi v nastali zmedbi odnesli končno zmago hitlerjevi. Schuschnigg bo zaradi tega poskušal posredovati med obema sprtnima hajmverovskima taboroma in je imel sinoči pozno v noč trajajoče ločene razgovore s Starhembergom in Feyjem. Do kakšnega sporazuma pa doslej še ni prišlo, ker trdita tako Starhemberg kakor Fey, da imata večino hajmverovcev na svoji strani. Vsa javnost z napetostjo pričakuje, kako se bo končal ta zakulisni obračun med bivšimi avstrijskimi nagetci.

Sovjetske ladje v španskih vodah

Pariz, 8. oktobra. »Jour« objavlja vest, da je v Cartageni sovjetski parnik, ki bo v primeru potrebe vkrcal madriško vlado. V španskih vodah je tudi več drugih sovjetskih parnikov.

Oviedo pred padcem

Pariz, 8. oktobra. AA. Havas: Iz Hendaya poročajo, da je še zmeraj nejasna usoda Ovieda. Okoli polnoči je neka vladna radiopostaja poročala, da so vladne čete popolnoma obkolile Oviedo in prisilile branilce da so se morali umakniti v sredino mesta. V istem poročilu se trdi da so vladni prostovoljci zavzeli San Pedro de Los Arcos in San Ramon, oba predmestja Ovieda. Vladne čete so zajele mnogo orožja.

Francoski radikali za spremembo vlade

Pariz, 8. oktobra. b. V političnih krogih sodijo po molku radikalno-socialističnega časopisa, da pripravljajo francoski radikalni socialisti veliko presenečenje na svojem strankarskem kongresu, ki bo te dni v Biarritzu. Mnogi strankarski pristasi namreč niso zadovoljni s sedanjo kombinacijo ljudske fronte, v kateri ima 71 komunistov večjo besedo kakor pa 111 radikalov. Izvedla naj bi se delna preobnova vlade, da bi bil komunistični vpliv manjši.

Protest Gdanska proti mandatu Poljske

Zeneva, 8. oktobra. o. V političnih krogih je izzvalo pravo senzacijo pismo predsednika gdanskega senata Greiserja generalnemu tajniku Društva narodov, v katerem ostro protestira proti temu, da bi se mandat nad Gdanskim poveril Poljski, kakor se je govorilo na zadnji seji sveta Društva narodov. Greiser poudarja v svojem pismu, da bi s tem gdansko vprašanje nikakor ne bilo urejeno in da bi Poljska, če bi sprejela mandat, samo zapravila svoje prijateljstvo z Nemčijo.

Vojvodinja Kentska pričakuje rojstvo otroka

London, 8. okt. d. Uradno objavljajo, da je vojvodinja Kentska odpovedala vse družabne obveznosti in ne bo prirejala do nadaljnjega nobenih sprejemov. Govore, da pričakuje rojstvo svojega drugega otroka.

Nečak velikega muftija med palestinskimi uporniki

Jeruzalem, 8. oktobra. AA. DNB: Med neko angleško patrolo in arabskimi uporniki je včeraj prišlo do bitke in je bil ubit en Arabec. V skupini arabskih četnikov je bil nečak velikega muftija, ki so ga angleške čete ujele. Ker so ga ujeli z orožjem v roki, mu grozi smrtna kazen. Veliki mufti je zaradi tega v zelo neugodnem položaju.

Zakaj sneg namestu dežja

Normalen pojav padavin v oktobru — Večje motnje v telefonskem prometu — Del mesta brez luči.

Ljubljana, 8. oktobra. Po vseh vesteh o hudih posledicah letošnjega prvega snega, ki je bil tako zgodnji, je naravno, da se človek vpraša, zakaj smo dobili tak hudi sneg že v prvih dneh oktobra. Se naša meteorološka postaja dr. Reja nam je glede tega pojava izjavila:

— V kolikor imam na razpolago poročila iz Evrope, je razvidno, da sneži po vsej Evropi. Takoj pa moram pripomniti, da ta pojav ni kak abnormalen naravni pojav. Ali bolje rečeno, nekakšna posebnost je v tem, da smo dobili namesto dežja sneg. V mesecu oktobru namreč padavine ne izostanejo. Obično dežja bi imeli brez dvoma v tem času, zgodilo se je pa letos, da je hkratu z deževno periodo padla po vsej Evropi temperatura pod ničlo zaradi vdora mrzlega polarnega zraka.

Ze predlanskim se je zgodilo nekaj sličnega, le nekoliko pozneje. Po dežju v začetku oktobra je 15. oktobra temperatura tako padla, da je začelo snežiti. Vdor mrzlega polarnega zraka se pojavlja tudi periodično. V letih 1905 in 1906 smo imeli ravno tako zgodnje oktobrske zime. Zdi se, da gre pri teh periodah za razdobje 20 do 25 let. Vremenska poročila iz vseh delov Jugoslavije, katera smo dobili jutraj, kažejo, da je sneg povsod že nehal padati in da je začelo deževati. V Ljubljani je jutraj sneg še naloževal, po 9. uri je pa tudi nehal padati. Ker se polagoma dviga tudi temperatura, barometer pa pada, lahko sklepamo, da bomo imeli morda še nekaj dni dež, potem se bo pa zjasnilo. Lahko torej upamo, da bo še zasijalo oktobrsko sonce in da se prava zima še ni pričela.

VESELA VEST ZA SMUČARJE

Slovensko planinsko društvo nam je sporočilo, da je dobilo prva poročila o gibanju snega na planinah. V veselje vseh smučarjev je gotovo poročilo, da je sneg na Komni in pri Zlatorogu že dober za smuko. Na Komni je poldrugi meter suhega snega, okoli Zlatoroga ga je pa 75 cm. S postaje v Bohinjski Bistrici vozi že avtobusno podjetje Ažman do Zlatoroga za 20 Din. Smučarji naj povprašajo na postaji po Ažmanu, če bi slučajno ne bil z vozili na postaji.

350 ABONENTOV IZKLJUCENIH

Včeraj je tehnično osebje poštne direkcije ves dan popravljalo potrpano telefonsko in brzojavno omrežje. Ker je snežilo kar nenehoma in se je sneg hkratu tudi taja, se je stanje telefonskega omrežja še poslabšalo. Popravili in uredili so precej zvez, nastajale pa so nove motnje in je danes jutraj še vedno okoli 350 telefonskih

abonentov izključenih. Medkrajnati telefonski in brzojavni promet se pa v glavnem vrši spet v redu. Poštna direkcija prosi vse prizadete abonentne, naj ne urgrajo preveč nestrpnosti, ker ima tehnični oddelček v evidenci vse okvare in bo telefonski promet kmalu v redu, vse na mah se pa ne da popraviti.

LASTOVICE ZAPISANE SMRTI

S Skaručne pri Vodicih nam sporočajo, da je prvi sneg zalotil v tem kraju jato lastovic, ki so morale prekiniti svoje potovanje na jug. Sedle so na zvonik in čakale, da se bo zjasnilo, toda zaman. Ze dva dni obletavajo zvonik in spet sedajo na zasneženo ostržje ter padajo na tla — zmružene. Kaže, da bodo vse poginile, ker jim ljudje ne morejo pomagati, ko se združujejo samo na visokem zvoniku.

Kakor po vsej Gorenjski, trpe tudi v Skaručni in okolici kmetje veliko škodo. Pridelke imajo pod snežno odejo, ajda je uničena, ker je začela že kliti pod snegom, krmu za prašiče pa morajo kmetje kopati izpod snega. Sadno drevje je ponekod uničeno. Jablane so razkane in oskubljene. Snega je okoli 20 cm. Zanimivo je, da so stari očanci napovedali sneg v nizini, ko so opazili, da je zapadel v hribih in na planinah. Prerokovali so, da bo v treh dneh začelo snežiti tudi v dolini, pa so se jim ljudje smejali, ker niso mogli verjeti, da se bo v nizinah tako zgodaj začela zima. Stari očanci pripovedujejo tudi, da je bila leta 1888 tako zgodnja zima, kmalu se je pa vreme izboljšalo in prave zime potem sploh ni več bilo. Padlo je v decembru in januarju prav malo snega, ki je kmalu skopnel. Zaradi tega upajo naši kmetje, da bo tudi letošnja zima mila in kratka.

V KAVARNAH PRI SVEČAH

Prvi sneg je naredil tudi veliko škodo na elektrovoilih v Ljubljani, zlasti pa v okolici, ki spada v območje ljubljanske elektrarne. Veje, ki so padale na elektrovoile, in na katerih se je nabiral težak sneg, so potrgale žice in več sto odjemalcev je bilo brez elektrike. V nekaterih kavarnah in gostilnah so morali gostje sedeti ob svečah in čitati o hudih posledicah prvega snega. Ze včeraj je mestna elektrarna popravila glavne vode, v teku današnjega dne bo na splošno v red še ostanek, ker je razumljivo, da tudi vseh vodov ni mogoče na mah popraviti, posebno zaradi tega, ker obsega električno omrežje mestne elektrarne ogromno območje vsega mesta in vse ljubljanske okolice.

DANES PREMIERA!

ORLOVO GNEZDO

Grad Hubertus

Danes se strne vna Ljubljana, ki ljubi planine in bašansko naravo, romantika Gaugheferjevih del

Vstopnice si nabavite v predprodaji!

Najbolji Gaugheferjev roman — najboljši film v letošnji sezoni!

V najlepši kotičku zemlje — v visokih bavorskih Alpah — v prostornih godovnih in danes na pripravljen filmskem traku — žive glavni junaki popularnega pisateljevega dela!

v dverani kina Uniona

Upamo, da bodo poklicani posvetili potrebam in željam Sv. Lovrenca na Pohorju vso dolžno pozornost ter tako temu lepemu, skritemu in doslej zapostavljenemu kotičku slovenske zemlje omogočili zaletljivi in zaslužni napredek.

Predavanje v Ljubljanskem klubu

Ljubljana, 8. oktobra. V ljubljanskem klubu so pretekli torej spet pričeli družabni večeri s predavanji. Na prvem sestanku je univ. prof. dr. Marij Rebec obravnaval avtarične probleme v zvezi s kemijo in je v splošnih potezah orisal vlogo kemije v prizadevanjih posameznih držav za okrnjeno sirovinsko bazo, da dosežejo gospodarsko in politično veljavo, karščno uživajo dežele z bogatimi naravnimi zakladi. Dotaknil se je začetkov te borbe in omenil prizadevanja predvojne Nemčije, ki je prva razvila industrijo aromatskih snovi, ugnobila pridobivanje bročje korenike s sintezo alizarina in v teku desetletja reducirala produkcije prirodne indige v angleški Indiji na petino. Predavatelj je obravnaval zanimivi problem sintetskega dušika, ki je našel svojo rešitev v dveh tehničnih postopkih, tako da so evropske države danes neodvisne od prekomorskega soliitra. Potem je govoril o sintetskem kavčuku, dobivanem iz karbida in iz krompirja, ter o tekočih gonilnih sredstvih iz primorga. Posebno poglavje je posvetil vprašanju umetnih vlaken, ki naj nadomestijo prirodna, zlasti volno in bombaž, ter poudarjal važnost karbida zaradi njegovih številnih prenosovih možnosti, ki dandanes še zdaleka niso izčrpane za države, ki pogrešajo važnih surovin.

Predavanje je spremljal zanimiv tahlarni material, ki je nazorno pokazal gibanje in promet predmetnega blaga po množinah in vrednosti ter veliko valovanje cen volne, bombaža, umetne svile, kavčuka. Poslušalci so z živim zanimanjem sledili bistrim in jasnim izvajanjem priljubljenega predavatelja, ki je živahno sodeloval pri razstavi lesne industrije na velesejstvu. Vsestransko je bila izrečena želja, da se večši predavatelj čim prej zopet oglasi s predavanjem iz svoje zanimive stroke.

Slovo priljubljene učiteljice

Ježica, 7. oktobra. Danes je zapustila Ježico po štiriletnem službovanju, marljiva in agilna sokolska delavka in odlična učiteljica sestra Julka Prestorjeva, da nastopi novo službeno mesto v Koprvniku pri Kočevju. Kako priljubljena je bila na Ježici, zlasti med šolsko mladino, je najboljši dokaz to, da so se poslavljali od nje ne samo otroci, ki jih je vzgajala, temveč tudi starši, ki so se ji solzljivi oči zahvaljevali za dosežene uspehe. Enako kot šoli pa je sestra Prestorjeva žrtvovala ves svoj prosti čas in ljubezen Sokolskemu društvu, ki je z njenim odhodom izgubilo eno najpoštennejših članic. Da ima danes Sokolski oder na Ježici tako izpopolnjeno kuliserijo je samo njena zaslug, saj je cele dneve in večere žrtvovala delu na opremi odra z nje lastno širskarsko sposobnostjo. Uspešno je vodila posle društvene prosvetlarske, kjer je posvečala glavno skrb nacionalni vzgoji mladine. Igre, ki jih je uprizarjala z mladino, ostanke vsakomur v najlepšem opominu, saj so vedno do zadnjega kotička napolnile prostori Sokolskega doma. Zato tudi ni čuda, da se je ravno mladina oklepala e tako ljubeznijo, saj v njenem ponajmanj in obhajanju z otroci ni bilo mrzle ali celo trde besede, niti svaril ni bilo treba, ker ji je ravno mladina vdano sledila, jo ubogala in poslušala. Bila je neomajna v svojem sokolskem in nacionalnem prepričanju, zato golovim ljudem tudi ni bila pogodu.

Razumljivo je, da je Sokol nje, kakor tudi sestra Rapetovi kot podnačelnici, ki je tudi premešala z Ježice, priridel poslovilni večer v Sokolskem domu.

Polnoštevilni obisk članstva je dokazal, kako priljubljeni sta bili obe sestri v našem društvu.

Kot uvod je bila recitacija br. Petra Kušarja, nato pa se je v imenu društvene uprave poslovil od obeh sester društveni starosta br. Germek, ki se jima je v imenu društva zahvalil za njuno uspešno in požrtvovalno ter nesebično sokolsko delo s pozivom, da tudi na novih službenih mestih sejeta sokolske misli in jima želej ekorašnjega evidenca. V imenu prednjakega zbora se je poslovil načelnik br. Janez Kušar, ki se jima je zahvalil za delo v telovadnici in na odru. Poudaril je, da Sokol ne pozna ovir in se ne straši nikakih pretenj in šikan, saj pot sokolska gre samo naprej preko ovir do končne zmage Trševse ideje.

Igrali dramačnega odseka so nato odigrali drugo in zadnje dejanje Cankarjevih »Hlapcev«, ki sta ee vseh najmočnejše dojmiti, ker sta bila ravno ti dve dejanji najprikladnejši za ta večer.

Po izbrpanem programu se je razvil prijateljski in bratski večer ter eta bili obema sestrama v spomin izročeni krasni vazii s svežimi šopki vrtnic in nageljniov.

Sestri Julki Prestorjevi, ki je danes zapustila Ježico in naše Sokolsko društvo, želimo na novem službenem mestu obilo uspehov pri nacionalni vzgoji naroda, ki je bil celih 19 let prepustjen lastni usodi in izročeni tuji vzgoji. Prepričani smo, da je sokolska četa v Koprvniku, to malo sokolsko gnezdece sredi sovražnikov pridobilo neprecenljivo moč, ki bo tudi v Koprvniku marljivo širila sokolsko in jugoslovensko nacionalno idejo na glede na željo poedincev po njenem »poboljšanju«.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

8. oktobra četrtek: Tudi Lela bo nosila klobuk. Red četrtek.
9. oktobra petek: zaprto.
10. oktobra sobota: Kralj Lear. Red A.
11. oktobra nedelja: Florentinski slavniki. Izven.
12. oktobra ponedeljek: zaprto.

• V petek 9. t. m. je obletnica smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra, zato ostaneta ta dan obe gledališči zaprti. Dijaška predstava, ki bi se morala vršiti v drami, pa je premaknjena na petek 16. t. m.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

8. oktobra četrtek: Madame Butterfly. Gostuje tenorist A. Drmota. Izven.
9. oktobra petek: zaprto.
10. oktobra sobota: Dvojno knjigovodstvo. Premierski abonma.
11. oktobra nedelja: ob 15. uri Madame Butterfly. Izven; ob 20. uri Lucia di Lammermoor. Izven.

• G. A. Drmota, član dunajske državne opere in ga Ribčeva bosta pela drevi glavni partiji v Puccinijevi operi »Madame Butterfly«. Občinstvo opozarjamo na to predstavo. G. Drmota nastopi prvič v tej partiji na odru, ki jo ima nastudirano za svoj nastop na dunajski Državni operi. Ker ima mladi ambiciozni pevec dane vse predpogoje, ki jih zahteva ta vloga, se nam obeta z nocojšnjo predstavo zanimiv večer. Ga Ribčeva se je kot Madame Butterfly odlikovala že lamsko sezono, ter je podala s svojim lepim petjem, doživljeno igrjo in nežno pojavo umetniško zaokrožen lik. Konzula Sharplessa bo pel g. Janko, Suzuki ga Kogejeva, Kate ga Španova, komisarja Zupan, Bonca Petrovič, Gora Simončič in Yamadorija Kolacijo. Dirigent in režiser: Niko Stritof. Predstava bo izven abonmaja.

• Premierski abonma ima v soboto 10. t. m. Grunovo opereto »Dvojno knjigovodstvo« z go Marico Brumen-Lubejevo v glavni ženski vlogi. Opereta ima za vsebino humorno komedijo zamenjav. Glavno moško vlogo igra g. Peček, nadalje sodelujejo go Smrkolova, Gabrijelčičeva, Japljeva, Brarjeva ter gg. Gorski, Zupan, Janko in Frelih. Režiser: prof. Sest, vodstvo jazz-orkestra Zebre.

— Nogometna tekma za fond blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja je privabila na igrišče samo najbolj vnete pristaje domačih klubov SK Zagorja in SK Svobode, ki sta nastopila v kombinirani sestavi in odigrala še dokaj živo tekmo z rezultatom 9:1 za SK Zagorje. Prekrasna nedelja je večino občinstva zvalila v hribe.

— Sprememba posesti. Zagorska posejilnica je za dve tretjini izkljene cene kupila hišo bivšega peka g. Benedikta Šuligoja v Toplicah.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: četrtek, 8. oktobra; katoličani: Brigita.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Prijatelj moje žene
Kino Ideal: Kralj ciganov
Kino Sloga: Neustrašna tovariša
Kino Union: Grad Hubertus - Orlovo gnezdo.

Kino Šiška: Caričin gardist
Kino Moste: Žene stavkajo
Kino Kodeljevo: Junak nad junaki

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste - Zaloška cesta.

Iz Novega mesta

— Društvo »Sotac Nore mesto proslavi obletnico koroškega plebiscita, Rapalla in Gortanova smrti s sledečim sporedom: Simon Gregorčič: Soči, melodram; Jože Dular: Krik zasnuženih, zborna deklamacija, ki jo je naš mladi pesnik nalašil za to priliko napisal in Francela Bevka »Kajnc«, drama v treh dejanjih. Prireditelj je narodno propagandnega značaja, ki naj bo v tolažbo našim bratom onstran meje. Čisti dobiček je namenjen Slovencev onstran meje v dvig narodne prosvete, ki je pogoj za narodno življenje in obstanek. Poset prireditve toplo priporočamo.

— Sneg na Dolenjskem. Po lepem dnevu se je v ponedeljek nebo proti večeru nenadoma pooblačilo, okrog 21. pa je pričelo deževati. Po hudo vetrovni in deževni noči je začelo v torek jutraj v gostih snežinkah snežiti. Sneg je naloževal do polдне, z malimi preledki. Na Gornjem in kočevskih hribih ga je zapadlo okrog 80 cm. Ta velika vremenska sprememba, ki je sledila po lepih dnevih, je iznenadila dolenjske vinogradnike, ki večinoma še niso potrgali

Senzacija!

NINO

MARTINI

Najboljši svetovni tenorist bo pel arje

Puccinija, Masseneta in Leoncavalla

v velfilmu

»IDOL OPERE«

V KINU SLOGI

Sv. Lovrenc na Pohorju

bi lahko lepo napredoval, če bi bila opravljena potrebna javna dela

Ljubljana, 8. oktobra.

Sv. Lovrenc na Pohorju je eden najstarejših naših trgov, saj ima trške pravice že od l. 1221. Čeprav skoraj popolnoma odrezan od sveta, daleč od železniške postaje in brez vsake direktne cestne zveze z Mariborom ali katerikoli drugim večjim krajem, je vendar lepo napredoval in velja danes za napreden in zavezan kraj, ki le zaradi svoje odrezanosti od sveta ne more doseči še večjega napredka in razmaha. Ljudje so odkriti in poštini, srednji kmečki gospodarji, ki jim les nadoknadi primanjkljaj slabih in skromnih zemljišč za obdelavo. Ob številnih potokih, Radolnici, Slepnic in drugih so zrasle iz tal domače elektrarne in majhne žage, ki obdelujejo les večinoma za izvoz na Madžarsko.

Lepi sentlovrenski trg, v majhni dolini med Kumnom in Rdečim bregom se je že v začetku našega stoletja uveljavil tudi kot letovišče. Ze tedaj je bilo zgrajenih nekaj lepih gostinskih poslopj, ki še danes obratujejo in zaslužijo za vzoren red pohvalo in priznanje. Vsako leto jih obišče več sto tujcev, ki radi tudi po več tednov prebijajo ob vnoznju lepih pohorskih gozdov. Prav tako kakor poletna je lepa tudi zimška sezona, saj je Sv. Lovrenc znan po obilju idealnih, več kilometrov dolgih smučišč in sankališč. Za izvežbane smučarje in sportnike je zgrajena tudi lepa, lani urejena skakalnica, ki omogoča skoke do 50 metrov.

Velik gospodarski pomen tujskega prometa bi morali pravilno razumeti predvsem domačini in v polni meri podpirati domače tujsko prometno društvo in vse ostale turistične interese. Skromna pohorska polja trga ne morejo preživljati, les, ki ga zdaj izsekavajo, pa bo časoma postal kot dohodek manj pomemben. Gozdove bo treba varovati, da bo Pohorje ohranjeno v vsej svoji gozdni lepoti, ki je zanj najbolj značilna. In ko bodo morale sekire utihniti, se bo čedalje bolj pojavljala potreba novega zaslužka — tujskega prometa. Morda se bo to zgodilo šele čez nekaj desetletij, toda tujski promet povsod napreduje in je tudi za Sv. Lovrenc potrebno resno načrtno delo za povzdigo te gospodarske panoge. Če bo Sv. Lovrenc na Pohorju sedaj zaočel, ne bo nikoli več mogel dohiti drugih krajev, ki že danes z velikimi napori in žrtvami delajo za boljše bodočnost in čakajo prve, res vidne sadove, ki se bodo v polni meri pokazali šele čez nekaj desetletij, ko bodo drugi, zdaj še precejšnji dohodki, usahnil.

Sv. Lovrenc na Pohorju morajo v njegovem delu za povzdigo podpreti seveda tudi oblastva. Trg njma danes ne vodovoda, ne

dobrih cestnih zvez, ne kopališča z drugimi sportnimi igrišči in celo pravice turističnih krajev mu ne priznavajo, čeprav slovi kot letovišče že četrto desetletje.

Potreba zgraditve higieničnega vodovoda je postala občutna zlasti v zadnjih mesecih in pričakujejo domačini upravičeno, da jih bosta v tem pogledu podprli država in banovina. Stroški bi ne bili tako veliki, ker je na Pohorju mnogo potokov s čisto in zdravo vodo, ki bi jih bilo le treba zajeti, zgraditi rezervarje za vodo in poskrbeti za filtracijo. Ker leži trg tik pod znožjem na vodi bogatega Kumna, bi niti cevovod ne veljal velikih vstov, ki bi jih v današnjem času bilo nemogoče naiti. A vodovod je vendar prva potreba vsakega večjega selišča, posebno pa pomembna tujsko prometne postojanke, kakor je Sv. Lovrenc na Pohorju.

Enako važno vprašanje za Sv. Lovrenc je dobra cestna zveza z Mariborom. Danes morajo avtomobilisti iz Maribora najprej po cesti ob levem dravskem bregu in se nato skupaj z vozilom z nasprotnega brega sentlovrenske postaje prepejati na česni breg, da morejo nadaljevati vožnjo do Sv. Lovrenca. V hudi zimi, ko Drava zamrzne, pa je prevoz s bodom sploh nemogoč in je takrat Sv. Lovrenc, kar se čisti cestnih zvez, popolnoma odrezan od sveta. Rešitev tega važnega vprašanja je precej enostavna in ne zahteva nezmožljivih sredstev. Ako bi zgradili le 5 hrih kilometrov ceste od Ruš do Fale oziroma Lobnice, bi Sv. Lovrenc po desnem bregu dobil preko Device Marije v Pušcavi lepo in ugodno cestno zvezo z Mariborom. Cestni odbor ima v ta namen že pripravljeno 50.000 Din in bi bilo s podporo banovine mogoče delo prijeti že v naškrasnjem času, da se tako reši to pereče vprašanje, ki že zdavnaj čaka in zahteva ugodno rešitev.

Pri delu za kopališče in sportna igrišča bi morali v prvi vrsti pomagati domačini, ki morajo imeti največ razumevanja za povzdigo tujskega prometa v domačem kraju. Dokler Sv. Lovrenc ne bo imel vodovoda, dobrih cest in sportnih naprav, ki jih zahteva vsako letovišče, bo težko dosegel napredek, za katerega ustvarja priroda z bogastvom svoje lepote vse potrebne pogoje.

Odprto je še tudi vprašanje, zakaj Sv. Lovrenc ni uvrščen v seznam turističnih krajev. Do uveljavljenja nove turistične uredbe, ko je kot kriterij za naziv turističnega kraja veljala nadmorska višina 700 metrov, je bilo to razumljivo, ni na razumljivo sedaj, ko nova uredba določa nogo, ki jih Sv. Lovrenc vse brez razlike v polni meri izpolnjuje.

Jutri!

„SENCE PRETEKLOSTI“

Jutri!

Luise Ullrich in Gustav Diesel

v prekrasni mojstrovini dunajske filmske produkcije

ELITNI KINO MATICA

Iz Zagorja

— Dve tekmi v dežju. Prvo so napovedali agilni fantje »Društva kmetijskih fanfov in deklet« s Sv. Planine na travniku TPD v Potočji vasi, kjer bi se imelo odločiti, kdo je boljši kosec. Do »uradne« odločitve pa ni prišlo, ker se je vtila ploha. Kljub temu so številni gledalci vztrajali in z zanimanjem opazovali sedem koscev, ki so sekali kar med dežjem. Neoficielno prvo mesto si je priboril lamski zmagovalce Tori Ignacij. Organizacija je bila v rokah Jožeta Bokala, pa zelo pomanjkljiva in v tem pogledu ne služi propagandi. Torej družstvo točno itd. Ravateljstvo TPD je požrtvovalne kosce nagradilo z zakusko. Uro kasneje sta se pa na zelenem in razmočenem polju spoprijela v prvenstveni borbi SK Zagorje in Dask iz Trbovelj. Razumljivo je, da dvojbo ni nudil sportnega užika zaradi pogostih nalivov. To vse je v redu. Ni pa v redu to, da stoji sodnik pod dežnikom in iz daljave rešuje zamotane situacije. Temu in še drugi okolnosti, prevladajoče je splošen vtis, da ni bil sodnik čisto fit, se ima SK Zagorje zahvaliti za poraz. Po daljšem prekanju ni priznal dveh očitno regularnih golov niti se ni mogel odločiti za dve enajstmetrovki in je odločil s sodniško žogo, odnosno z indirektnim strelom iz kazenskega prostora, seveda s škodo domačim. Le čudo, da zopet ni prišlo do pretepot. Komaj je v tem pogledu zavladalo izboljšanje, že se pojavljajo napake, ki so še bolj obodne vredne, ker naravnost odbijajo še tisto bore publike, ki je navdušena za sport, v sportnikih samih pa razvijajo slabe strani. V tem pogledu zahtevamo brezpogojen red in sportno nepristranost. Rezultat 3 : 2 za Dask (prvi polčas 1 : 0 za SKZ) torej ni reelen. V predtekmi je rezerva gostov nad rezervo domačih zmagala s 1 : 0.

— Zborovanje trgovcev in obrtnikov, ki se je vršilo dopoldne v zvrhani dvorani kina Triglava je imelo namen ukreniti vse potrebno glede na položaj, ki je nastal po novem zakonu o zaščiti kmetov, kar bo imelo svoje posledice tudi za nezaščiten trgovce, obrtnike ter industrije. Zbor je otvoril predsednik g. Viktor Müller, nato pa so govorili še industrijalec g. Mirko Weinberger in Bazel, nakar je bila po daljši debati sprejeta primerna resolucija na merodajna mesta.

Najbogatejši Anglež

Angleško finančno ministrstvo je končno odredilo, koliko bo moral plačati zapuščinska davka sin edinec slovitega industrijalca sira Johna Ellermanna, ki je umrl pred dobrimi tremi leti. Zapustil je ogromno premoženje v znesku 36.000.000 funtov sterlingov. To je pa samo njegovo premoženje v Angliji, kajti njegovih posestev in drugih nepremičnin v inozemstvu se niso popisali in ocenili. Od premoženja, ki ga je zapustil Ellermann v Angliji, bo pa moral plačati njegov sin državi 20.000.000 funtov sterlingov.

To odkritje je zadostovalo angleškemu tisku, da je proglasilo Ellermannovega dediča za najbogatejšega Angleža. Stari Ellermann je živel zelo skromno in zato nikomur ni prišlo na misel, da je najbogatejši mož v Angliji. Tudi sin je podedoval po očetu skromnost, ljubezen do dela in do zmernega, treznega življenja.

REDUŠENI COOLIDGE

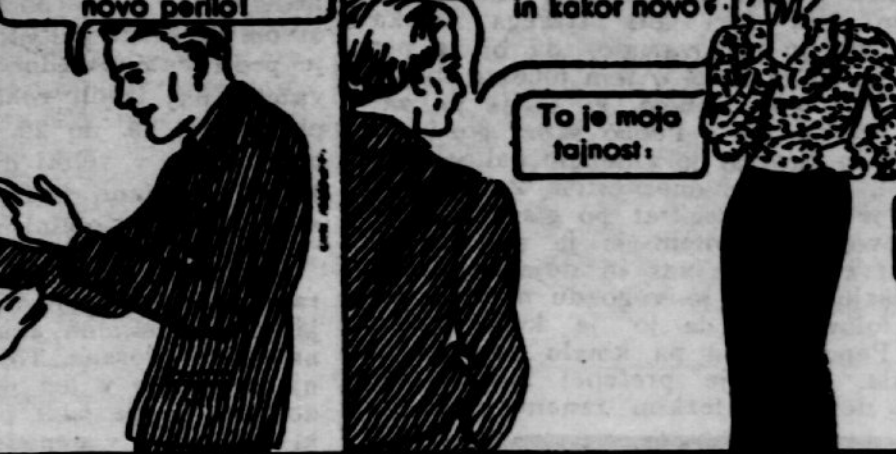
V Ameriki kroži mnogo anekdot o red-
hesečnosti bivšega predsednika Coolidgea.
Nekdo je bil Coolidge pri pridigi po svoji
strogi znanosti pastora in žena ga je
doma vprašala: Kakšen je ta pastor?

— Mlad.
— Kako govori?
— Dobro.
— Kakšen glas ima?
— Lep.
— Kakšna je bila pridiga?
— Zanimiva.
— O čem je govoril?
— O grehu.
— Kakšno stališče zavzema do greha?
— Odklonilno.
In predsednikova žena ni več vpraševala.

Celo „on“ je že to opazil!

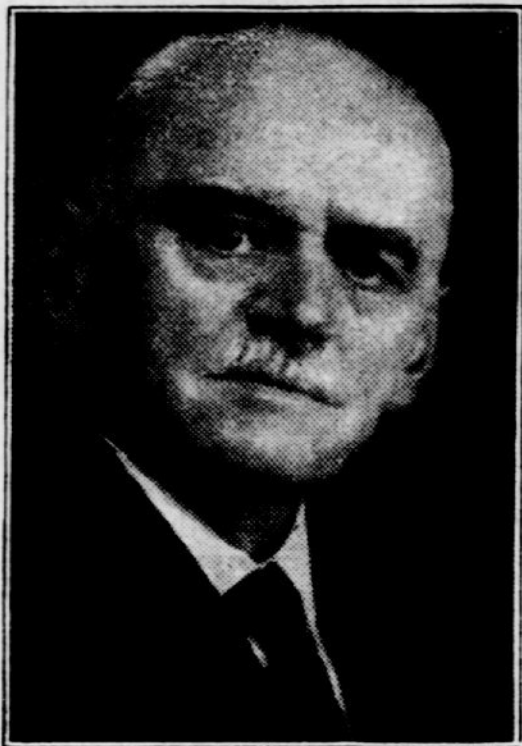
Kako je to, da je moje perilo vedno tako snežno belo in kakor novo?

SCHICHTOVO MILO JELEN
varuje perilo
ZA NAMAKANJE
ZENSKE PRAHE

FRANC CROBATH

Snoči je zatisnil v Kranju za vedno oči
ustanovitelj ugledne, daleč naokrog znane
tržnice manufaktur, industrije perila in
splošne konfekcije g. Franc Crobath. Več
o njegovi smrti bo prenesla široki krog nje-
govih prijateljev in znancev, saj ni nihče
pričakoval, da bo neizprosna smrt ugrabila
tega simpatičnega, še izredno čiliga in
krepkega moža, čeprav je bil že v 79. letu
starosti.

Pokojni je bil rojen leta 1857 v Strazibcu
pri Kranju, kot sin ugledne patriarhalne rod-

bine, katere predniki so igrali veliko vlogo
že leta 1500. Njegov oče je bil veleposesnik,
sin se je pa posvetil trgovskemu poklicu.
Izšel je v Kranju in kot pomočnik je
služboval tudi v Ljubljani in Mariboru. Le-
ta 1885. je kupil v Kranju na Glavnem trgu
od g. Franciša hišo in 1. avgusta istega leta
je otvoril v njej lastno trgovino. Hišo je ku-
pil na obroke, ki jih je v treh letih od-
plačal in še danes je ugledna trdnjava v tej
hiši. Pred 50 leti so bile v Kranju samo tri
trgovine, čeprav je bilo mesto trgovsko sre-
dišče za najširšo okolico, pa tudi za ko-
rniško in primorsko kraje. Podjetni ustanovi-
telj trdnjave je kmalu zaslovel, postrežljivi
»Francelj«, kakor so ga klicali, je bil znan
in priljubljen daleč naokrog. Leta 1880 se
je poročil s hčerko ugledne Pollakove rod-
bine, ki mu je rodila 4 sinove in 8 hčera.
Vse je vzorno vzgojil in sploh je vsa Cro-
bathova družina vzor sloge in marljivosti.

Svetovna vojna je zadela tudi Crobathovo
družino. Trije sinovi so bili od začetka voj-
ne na bojišču kot rezervni častniki. Eden
je padel, drugi pa umrl ob koncu vojne še
v vojaški službi. Navzlic težkemu udarcu je
pa naš vojna pokazala trdnjavo, da se je tra-
ba držati starih načel, obenem pa temeljito
pripraviti za novo dobo, v katero je s popol-
nim uspehom popeljal trdnjo pokojnikov sin
g. dr. Fred Crobath.

Danes leži neumorni pionir našega tr-
govstva na mrtvaškem odru in kropit ga pri-
hajajo dolge vrste prijateljev in znancev, ki
ga bodo poleg žalostnih svojcev težko pogre-
šali, saj je bil pokojni srčno dober, vedno
priprazen in postrežljiv tudi v zasebnem živ-
ljenju. Pogreb bo jutri ob 16.45 na domače
pokopališče. Bodi mu lahka zemlja, težko
prižadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Zdaj, ko listje vene...

Spomninu Mirka Pollaka posvečene besede

Kamnik, 7. oktobra
Julijске rože zopet cveto... Na bolniškem
vrtu je drhtelo cvetje in dehtenje vrtnic,
potonik in drugih polnih rož. Bolnički so po-
sedali po klopih in činkah svojce. Takoj ob
vzhodu je sedel na klopi mož. Nekaj čudno
žalostnega je imel v očeh: tako obupno je
gledal, da me je bilo kar strah. Mimo nje-
ga sem šel, a se je še oglasil za menoj:
»Rože ste pohodili, rože, Ozrl sem se in
pogledal plašno nanj, ki ni mogel zakriti
nakaže tuberkuloze; pred njim v pesku je
ležala pohojena polonica. »Rože ste pohodi-
li... Tem volim očem in izsušenim plu-
čam je bilo žal za njeno umirajočo življe-
nje. Morda je videl v njej del svojega bedne-
ga življenja...

Gori v prvem nadstropju prvega oddelka
— v veliki svetli sobi, kjer vlada tišina, tu
pa tam motena po slokanju in hropenju ne-
srečnih ljudi, ob levi strani prav ob oknu
je ležal Mirko. Dolga leta so minila, kar
eva si zadnjikrat segla v roko. Spominjam
se še, kot bi bilo danes. S težkim popotnim
kovčgom se je poslavljala za odhod tja čez
velika morja, da se še bolj priuči poklicu
in da bo očetu v jeseni njegovega življenja
lahko dejal: »Oče, do zdaj si skrbel za nas
ti, zdaj pa bo delal in garal sin. Prav go-
tovo ni takrat pomislil, da tujina ni domovi-
na; da bo tam — daleč proč od ponosnega
doma — kamor ni hitro vrnitve, tiam —
kjer je stroj božanstvo in slovek njegov su-
ženj, v simfoniji dela trpel za novo domovi-
no, se bojeval zanj in garal. O, tam med
tistimi milijoni ljudi, ki jim je naša govorica
tvoja in jim je pesem le del. Upal je videti
rože, pa je našel trnje, ki je neusmiljeno bi-
čalo to mlado življenje. Le par let in že sta
skrb in bolezen vtisnili svoj pečat.

Zdaj po davnih letih? Spoznal me je, ko
me je zagledal. En sam pogled in iz me-
gle pozabljenosti so vsajali pred njim oni le-
pi časi, ko smo se otroci — mladi vojaki z
lesenihi meči v rokah — podili po Po-
ljanskih Kalvarijah, Zalah in Malem gradu in
kričali kot bi šlo za pravo vojno. Takrat

razborit otrok, pozneje čvrst in krepak So-
kol in fant. Najlepši fant med fanti — so
trdila dekleta; zdaj pa ves čemer in za-
mršljen. Klonila je njegova mladost, bolezen,
močnejša od človekovega hotenja, ga je
priklenila na bolniško posteljo.

Ob postelji je alonel oče. S skrbnim obra-
zom in ljubečim pogledom mu je šepnil to-
plo besedo: »Mirko! Ko ti bo odleglo, pri-
dem pote. Potem pa hajd v planino, da si
opomoreš. Tam je zrak, tam je zdravje. Na
novo se je razvil. V planine, ki jih je ka-
ko ljubil, kjer je bil ves doma. Tam je
zdravje doma... O, kolikokrat je želel bi-
ti sam in je bežal v gozd in na višave. Jaz
pa, ki sem gledal očeta, sem videl, da so
bile te besede bolj njemu samemu v brid-
ko tolažbo; in nihče ni več črnil besede.
Sin je bil od smrti zaznamovan.

Ko sem se poslavljaj, sem našel očeta v
solzah, prav pred tistim rožnim grmom,
kjer je ležala pohojena roža v pesku...
Pred dnevi pa, na večer, ko so se daleč
nad vrhovi svetile trepetajoče zvezde, ko je
nad mestom umirala tema in so se v snežni
kožuh zavile planine v daljavi, je zavel v
oni žalostni sobi diha smrti. Minko je ležal
prav tisto, ustnice so motale. Obhodil je
vse stopinje svojega trpljenja — vse bole-
čine so v njem spahlnile in zasneli je le-
pe sanje — dolge sanje o planinah in ro-
žah, iz katerih se ne prebudi več. Sestra mu
je ošla poslednjo solzo — z belim prtom je
pokrila mrtvo lice...

Sivi oblaki so se sprehajali v ranem jutru.
Tam na ozki cesti za bolnico, kjer vaelej
rad hodim, si v času toplih majskih večerov,
ko se dvigajo rahle meglice iznad vode, pod
cvetočimi kostanji šepetajo mlada arca sla-
de besede ljubezni. Kolikokrat hodijo tod
in se sprehajajo ne meneč se za mrtvo hišo
od brvi. Mlada življenja ne smejo misliti na
smrt in kdo naj bi vedel, kdaj smrt potir-
ka. Prazna in pustja je cesta zdaj, ko listje
vene... Vrata mrtvašnice za grmivjem —
kjer le redkokdaj ne gore velike bele sve-
če — so bila na sležaj odprta. Smrt večkrat

pride tja v goste. Smrt, ta nam čudovito ne-
pojmljiva skrivnost.

V predvečju je čakala srebrnoba kreta
na odvoz v domači kraj...
Prav ta čas sta se pripodila čez most za-
mazana in vsa premražena ciganka s roka-
mi veselnicami v rokah, in vzklikala:
»Astre, astre — prve so — samo en dinar-
ček!« Vee rože ljubim, le aster se plašim.
Vselej mi vzbujajo grenak spomin...
In zdaj, ko listje vene, me je obšlo spoz-
nanje, kako je kar čez noč vsega kraj...
Vladimir

Pevski koncert v Zagorju

Zagorje, 7. oktobra.
Lepa in pohvalna je zamisel Sportnega
kluba Zagorje, da goji poleg telene tudi
duhovno kulturo. Zal pa ta zamisel ni do-
ležna onega razumevanja pri občinstvu, ki
bi jamčilo z moralno in gmetno podporo,
da se bo to delo lahko z uspehom nadalje-
valo.

Na povabilo sportnega kluba je priredil
oktet iz Maribora v soboto 3. t. m. v kino-
dvorani pevski koncert, ki je obsegal 15
točk. Petje je zbranimu občinstvu zelo
ugajalo, o čemer je pričalo burno odobra-
vanje. Največji uspeh je dosegla narodna
pesem »Gorski krajci«, v kateri je nastopil
tenor solo. Sploh je bila največja moč okte-
ta v tenorju, ki jih naša dolina silno po-
greša.

Program je bil prav srečno izbran. Brez
škoda pa bi menda bilo, če bi prvo pesem
Ferjančičev Pozdrav in zadnjo, Jadran-
sko morje izpustili. Prvo radi tega, ker ne spa-
da v koncertni program, drugo pesem pa
radi tega, ker zahteva večji zbor, drugače
nima pričakovane učinka.

Mariborskemu oktetu se je za njegovo po-
žrtvovanost in dobro voljo v zadnjem od-
muru zahvalil predsednik sportnega kluba
g. Polde Maruš v imenu navzočih in vse
črne zagorske doline.

Se nekaj o našem občinstvu. Vsi se za-
vedamo in občutimo gospodarsko krizo, ki
mori zlasti našo dolino. To pa še ni zado-
stno razlog, da so vse kulturne prireditve
tako slabo obiskane. Gotovo jih je v naši
dolini še vedno par sto, ki bi zmogli le-
notno vstopnino in bi podprli s tem do-
bro delo! Mnogo se govori, da mladina ni
več idealna in navdušena za to ali ono delo,
pa ni čudno, ko pa ne sme več pričakovati
nobene podpore starejše generacije. Zdi se
mi, da je gospodarska kriza sama lepo izgo-
vor za marširsko, odklonilna gesto, s katero
se lepo in poceni izogne vsemu. Čudno je
zlasti to, da niti inteligencja ne čuti več
nobene potrebe po duševnih in duhovnih
vrednotah!

Tako drčimo počasi navzdol v mlačnost,
v duhovno krizo.

Z Ježice

Slove br. Stalceja, Protekli teden je
zapustil Ježico ter se preselil v Orasje pri
Ptuj, br. Dolfe Stalce, agilen in polir-
valen sokolski delavec. Z njim je odšel od
nas zaveden Sokol in nacionalist, ki se ob
nobeni priliki ni bal kazati in izpovedovati
svoje jugoslovanske nacionalne napa-
ran vse onim, ki vidijo rešitev v plemen-
ski razkosanosti našega naroda. Mnogokrat
in izdatno je podpiral sokolsko društvo, str-
sko družino, kateri je, bil ves čas predse-
dnik ter Narodno odbrano, katere član je ta-
di bil. Članstvo vseh teh nacionalnih orga-
nizacij mu je pridelilo lep poslovilni večer
ter se mu zahvalilo za njegovo delo in po-
stojnost v željo na skorajšnje svidenje. Tak-
o je v kratkem Sokol izgubil tri svoje in
delavne pripadnike, katere bo težko guga-
šal. Brat Stalce! tudi tedi, kot obema so-
strana naš sokolski Zdravo!

Spominjaka svetlanost 9. oktobra. V spo-
min na drugo obletnico tragične smrti bla-
gopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I.
Uedinitelja, priredi Sokolsko društvo Je-
žica, skupno z ostalimi nacionalnimi društvi,
spominsko svetlanost pred spominsko ploščo
na narodni šoli. Zbirališče vsega članstva
narašča ter daleč pred Sokolskim domom
ob pol 8. uri zvečer dne 9. oktobra. Članstvo
v kroju s črnim florum, ostali v civilu. Sve-
čanost bo ob vsakem vremenu. Zdravo!

Ugibanja o dvoglavi kači v Kočevju

Eni pravijo, da ne pomeni nič dobrega, drugi so pa
prepričani, da oznanja boljše čase

Kočevje, 7. oktobra.
Odkar je oni dan princel v Kočevje kme-
tič dvoglavo kačo, ki mu jo je odkupil g.
profesor Uršič, je ljudska fantazija stalno
na delu. Kača je mlada smuklja, ki so jo
našli v bližini Senuke. Ima dve glavi, ki

sta skoraj popolnoma druga pri drugi. Obe
glavi reagirata, iz obeh večkrat sliši

jeziček. V obeh glavah so tudi oči, tako
da sta obe glavi popolnoma razviti. G. pro-
fesor hrani kačo z mlekom. Vse kaže, da bo
ostala pri življenju in se razvijala. Ta igra
pride bo za naše naravoslovce gotovo ze-
lo zanimiva in morda se bo našla znanstve-
na ustanova, ki bo kupila dvoglavo kačo za
svojo zbirko.

Pač pa se med tukajšnjim ljudstvom širijo
pravilice o dvoglavi kači. Najprej so pripo-
vedovali, da so dobili v Kočevju mladega
smaja, ki lahko postane silno nevaren za svo
deželo. Sedaj so pa kačo spravili že v zvezo
s neobičajnim vremenom, ki je letos zavla-
dalo. Pravijo, da ne pomeni dvoglava kača
nič dobrega, posebno, ker je tudi letos tako
zgodaj zapadel sneg. Kača da je znanilka
naprakahovnih dogodkov. Zopet drugi prav-
tovočno trde, da pomeni kača konec
hude krize, ki je zajela naše kraje, odno-
sno da je to posebno dobro znamenje za
nadarja, ki jim bo dvoglava kača princela
sopet obilo dela in zaslužka.

Prav nič se ne smemo čuditi živahni ljud-
ski domišljji, saj je kača dvoglava ali kača
s krono bila znana že v najstarejših časih v
pravih časih kot začarana kraljica, ki je pri-
nimala, kadar se je pojavljala, kraju veliko
srečo ali nesrečo. Ostanki teh pravilic žive
in dandanes med ljudstvom. Gotovo bi pa
bili vsi prav zadovoljni in veseli, če bi bila
ta igra nekako res znanilka boljših časov,
ki jih pa bodo morali svedeti ustvari drugi
činitelji, ker dvoglava kača lahko pač živi
s svojo čarobno močjo samo v ljudski fan-
taziji.

Nino Martini bo pel v Ljubljani

Ljubljana, 8. oktobra
Ljubljana je imela bal potom filma prilo-
nost slišati slavne pevce, katerih bi skoraj
na odru nikoli ne slišala. Taki pevci so bi-
li Richard Tauber, Jan Klepura, Benjamin
Gigli, Lawrence Tibbett, Grace Moore id.
Prihodnje dni bo imela filma publika no-
vo senzacijo, ko bo slišala prekrasni glas
lahko bi rekli najboljšega sodobnega teno-
rista iz vrste mladih svetovnih pevcev: teno-

ristov — glas Nino Martini. Tudi Nino Mar-
tini je bil pridobil na film — svedoča se
ga angažiral Američan — ki prinesejo so-
daj njegov prvi svetovni film »Idol oper«,
Premiera in obenem kratka predstava bo
v kinu Slogi. Glasbena Ljubljana bo s Ni-
nom Martini imela sopro en užitek več.

Iz Kranja

— Šahovska simuliranka, katano bi moral
odigreti banovinski šahovski prevaj g. Jaka
Šorli, se radi premalo šahovskih partij ni
vrtila. Preložena je na kasnejši čas, pri-
bližno za en mesec. Redni občni svet KSK
se ne vrši 9. okt. kot smo že poročali, ker
je ta večer komemoracija za blagopojni-
nim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem.
ampak v soboto 10. okt. ob 8. uri sveder
v klubskem lokalu pri Jelencu. V nedeljo
11. okt. popoldne pa igrajo kranjski šah-
isti s škofjeloškimi igralci za društveno
prvotvotno dravsko banovino. Igralo se bo
na osem deskah v klubovem lokalu.
Kranjski šahisti so sedaj pričeli s rednimi
igralnimi večeri, vendar bo po običnem
slovu treba sopro vzdržati več živahnosti
in polirni zanimanje.

— Prvi letošnji sneg, kakor ga ob tem
času tudi stari ljudje ne pomnijo, je zelo
moker in radi tega težek. Zato je napravil
veliko škodo zlasti po sadnem drevju, ker
je polomil veje in vrbove, potrgal je veli-
ko elektrike in telefonске napeljeve, da
po nekod celo elektrika ni gorila, popo-
lno izmenjati je pa zlasti kmetje, ki ima-
jo še precej pridolov na polju, nekateri
se celo ajdo. Ni manj škoda pa ne bo na
vrtovih, kjer imajo ljudje še veliko seler-
njave in solivja. Radi velike broze na
Jelenovem klancu so avtomobili in vozniki
ki imajo dovolj opravka, da so prišli v
mesto.

— Lastnivo so letos iz nepoznanega
vzroka ostale še vedno pri nas. Sedanje
slabo vreme za nežne ptičke gotovo ni
ugodno, zato se žalostno zbirajo v gru-
dah in pričakujejo solnca in toplote,
znanjalo jim je pa tudi hrane.

— Šola bi se letošnje jesen pričela že
graditi, pa se je zopet pojavila nova
ovira. Detajlni načrti še niso izvedeni,
zato se pa ne morejo razpisati dela. Tak-
o se nadi neprestanih ovir, bodisi re-
snihih, bodisi umetno insceniranih vpra-
šanj kranjske šole ne gene nikamor.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

s žoltimi programi, bos, majhen, črnolasi, s
vodenimi očmi.

— Ven! — je zarjul in planil k staki.
Pantelejev ga ni mogel več zadržati
Starka je zarjala in sroč nanj svila je
dajala:

— Sem v svoji hiši. Vse to je moj in
niho mi ne more braniti. Molčite!
Zdelo se je, da ihti. Pot je obil njeno
nizko žolto čelo.

Kumel je nekaj časa topo sri predse.
Vihar jase je pretresal njegovo od bolečin
izmečeno telo.

— Molčite! — je kričnil. — Kako te
molčite? Veš, — je kričnil na starko ves iz
sebe, — ali veš, da sem bil štirikrat na
komitiji in da me nočejo izpustiti? Živemu
mi gnije roka, ta pa tu... Ze tri leta sem...

Dušil se je, potem je skočil k postelji.
potegnul sabljo iz nožnice in udaril po ur-
alu. Vodopad iskričih se črepih se je
vezl na posteljo. Udaril je na vso moč po
drugem zraču. Starka je stala naslonjena
na vrata. Kumel je skakal med posteljo in
oknom ter razbijal vse, kar je dosegel. Ze
so se valjale razbite vaze pod mizo, že so
bile ostale od teh dragocenih kipov sa-
me črepiče, že so bili zdrobili steno in

Nikolaj Tihonov: Vila „Fantazija“

Šestdeset nagib jezdecv je jahalo mimo
starko k morju. Starka se je obrnila proč.
Huzarske čake so bile potienjene nazaj.
Sprejaj je jahal nag častnik, za njim nag
trubač z bojno trobento čez ramo. Starka
je šla mimo zapuščenega praznega hotela.
Sedemdeset vrat je loputalo, vsaka z dru-
gačnim glasom. V hotelu je gospe daril ve-
ter. Od morja se je blizal sum jelk, vi-
sokih in ravni jelk livonske obale. Če pri-
sluhnete temu šumenju, boste slišali, da se
za njim takoj približa in sopet oddalji ne-
kakno bobnenje. To je vedno tujši topov-
ski droboj blizu Šloha.

Starka je šla in šla. Z vseh vrto so jo
začuden gledali konji, kakor da to ne
spada v to okolje. V vsem prostoru le-
tovišču so se šopirili konjeniki.

Starka je odprla z blatom okropljena
vrata s pokonjeno ključavnico, se ustavi-
la in zmajala z glavo. Široko dvorišče je
bilo poraščeno z nizko mehko travo, po
gredicah na vrtu sta se pasla dva konja.
Huzar Pantelejev je počasi razsekaval ma-
haznijev divan z izrezanimi drobovjem in
odparano prevleko. Čim je zagledal starko,

je opustil svoje delo in je vprašal:

— Kaj bi pa radi, mamica?
— Niem mamica, — je odgovorila star-
ka in ga zaničljivo pogledala s svojimi mo-
nimi očmi. — Sem gospa Goyer.

Iz črne torbice je privlekla skrbno zlo-
ženo listino. Pantelejev jo je dolgo čital.
V tej listini je stalo, da je štab dovolil
gospej Goyer, da odide v to letovišče, le-
žečo dvajset kilometrov za sprednjimi
streškimi jarki, da bi si mogla ogledati
svojo vilo »Fantazijo«.

— No, pa pojdva, — je dejal Pantelejev,
ko je prečital listino. Odložil je sekiro in
krenil proti vili.

Odprla je vrata v dvorano in se opotekla.
V obraz ji je puhnil oblak modrikastega
tobačnega dima. V dvorani so bile napra-
vljene na bitno roko iz pohištva, iz ostan-
kov naslanjačev, mizic in divanov postelje.
Po teh posteljah so se valjali huzarji, ki
so imeli prosto. Vsi so kadili. Starka je
stala dušec se v dimu in s strašnim pogle-
dom merila dvorano.

Presenečeni huzarji so se dvignili na svo-
jih zaslihih posteljah. Razjarjena starka je
stala tu nalič prikazni iz črne svile. Manj-
kala ji je samo bergija, da bi udarila s

njo ob tla. Od pohištva v vili »Fantazija«
je bilo ostalo presneto malo.

Deset raznolikih alečnih mož se je sa-
krohotalo v en glas. Drhteč od jase je star-
ka zaloputnila vrata in odšla v kuhinjo.

Kupi plemenitih knjig so ležali aredi soba.
Police so bile inginile. Podgane so razje-
le knjige. Nerade so se razbežale. Starka se
je energično uklonila in začela s roko v
usenjeni rokavici brskati po knjigah. Dolgo
je brskala, ni mogla najti, kar je iskala.

— Kam so izgubile knjige? — se je vpra-
šala in zakajšala.

Pantelejev ji je pomagal, kakor da je
vabi na ples.

— Častniki so hodili sem — je dejal, —
izbirali so si knjige, za spomin... seveda
najzanimivejše...

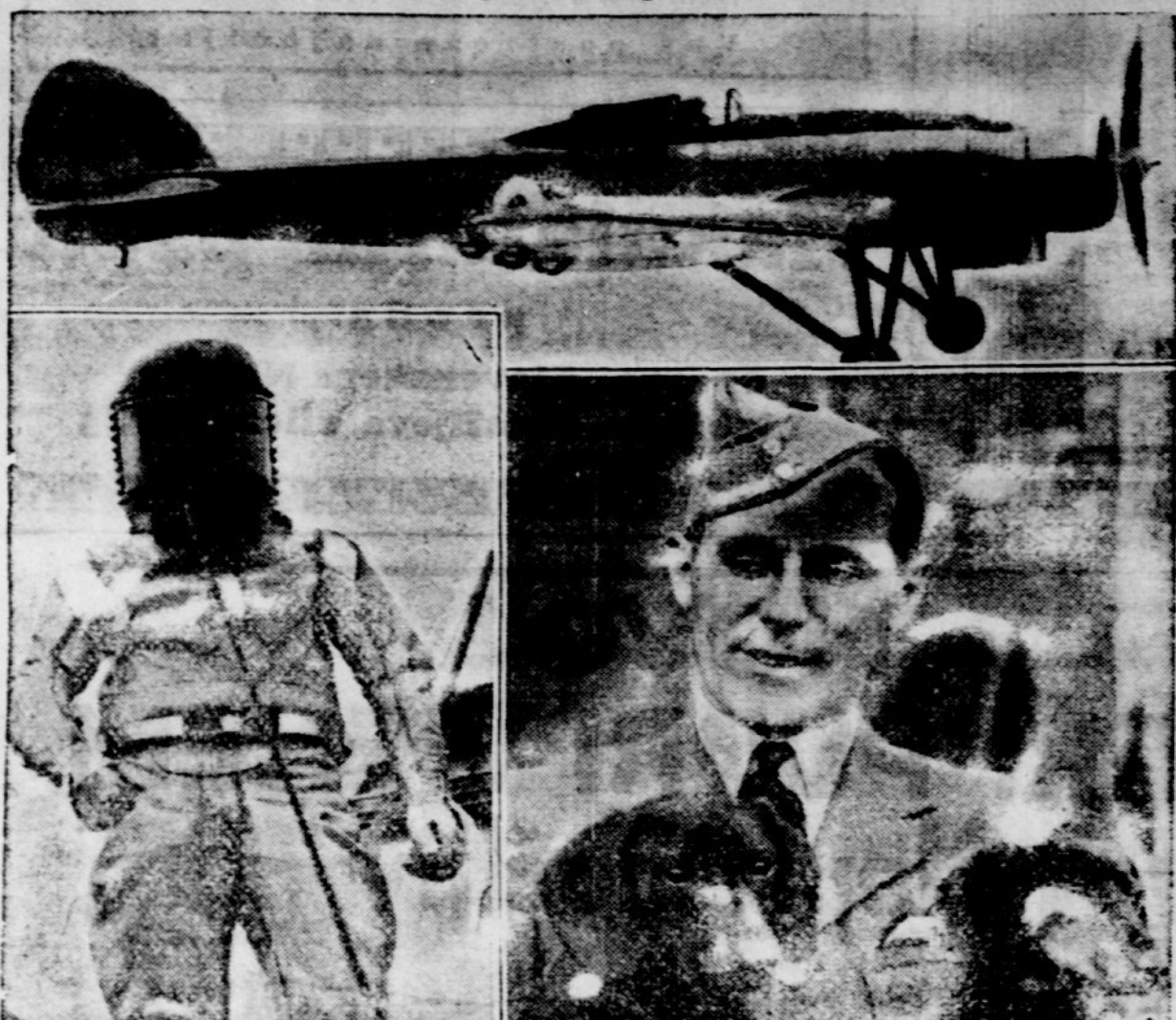
Videla je, da so nekatere knjige obigane,
kakor da so hoteli napraviti iz njih grmado
Pantelejev je prestregel njen pogled.

— Naš človek je zloban — je dejal, —
toda krivde na njem ni. Otati zna tudi, le-
ti se tega, toda ta je vse nemško, angleško,
francosko. Gospeško štivo. No in od lakote,
da nima kaj čitati, tega...

Velika podgana je prišla iz kota. Starka
je stopila k vratom. V kuhinji je sedel
rdečolasi Titov. Lepil je krompir in metal

Višinski rekord angleškega letalca

Kaj pripoveduje letalec Swain, ki se je dvignil z letalom skoraj 10 milj visoko

V Angliji, Franciji, Ameriki, Nemčiji, Rusiji in Italiji se mrzlično pripravljajo na osvojitve stratosfere z letalom. O teh poskusih se pa iz razumljivih razlogov zelo malo piše in govori. Angleži so zadnje dni dosegli dva nova rekorda. Prvi je bil dosežen na poletu iz Londona v Johannesburg v Južni Afriki. Tu je zmagal sloviti angleški letalec Victor Smith, ki pravijo, da se ga drži smola. Tudi to pot je imel v začetku smola. V ponedeljek 28. septembra je pa dosegel poveljnik letalske eskadrole angleški letalec Swain svetovni višinski rekord. Dvignil se je namreč skoraj 9 in pol milj ali 49.967 čevljev visoko. Iz te višine je lahko videl vso angleško obalo od Margate tja do Washa. London se mu je zdel majhno mestce, otroška igračka. Videl je tudi del francoske obale in na jugovzhodni strani otoke v Rokavskem prelivu, podobne po neki plavajočim brunom. Njegovi doživljaji spominjajo na napeta poglavja iz romanov.

Na povratku na zemljo se je letalec naravnost dušil. Okna kabine je pokrival led. Tudi čelada njegovega hermetičnega letalskega oklepa je bila pokrita z ledom. Glede na sploh ni mogel. Vedno bolj so ga zapuščale moči in zdelo se mu je, da mu pohaja kisik. Bil je že tako slab, da ni mogel več doseči zaponke svoje letalske obleke. Misli sem, je pripovedoval, da je edino, kar še morem storiti, da potegnem nož in poskusim prerezati celuloidno spojko svoje čelade. Bal sem se namreč, da se zadušim predno dosežem zemljo.

V višave

V širokih spiralah sem se dvigal nad letališčem, — pripoveduje Swain o svojem drznem poletu. V višini 40.000 čevljev sem krenil proti jugovzhodu in se dvignil še 1.000 čevljev. Tu sem bil 10 milj severno od Brightona. Obenem sem začutil, da pihajo močan severozapadni veter. Obrnil sem torej letalo proti vetru in se jel zopet strmo dvigati. Visoko gori v zračnih visavah divjajo čisto viharji, veter pihajo s hitrostjo 100 do 200 milj na uro, blizu zemlje je pa dokaj mirno in letalca, ki leti nad oblaki, preseneči na povratku, da ga zanese z letalom nad morje.

Močna svetloba

Sklenil sem dvigniti se naprej, dokler nisem opazil, da imam bencina samo še za trideset ur poleta. Ko sem se ozrl v višini 46.000 čevljev nazaj proti zemlji, so me očeli kar zabele, tako močna je bila svetloba. Imel sem že več takih poletov za seboj in vedel sem, da postane svetloba v velikih višinah zelo intenzivna. Zato sem odredil, naj prepletkajo moje letalo zgoraj na krilih in trupu s črno barvo, da se svetloba ne bo tako močno odbijala. Ko sem se pogledal v tej svetlobi, sem opazil, da sem temnomoder, skoraj črn. V tej višini namreč ni več molekularno prahu ali vlage, da bi zadrževali svetlobne žarke, pa tudi oblakov tako visoko ni več. Pod seboj sem

videl vso angleško obalo, čutil sem se strašno osamljenega in neznanega. Imel sem vtis, da je Anglija majhen kosček zemlje. Na zadnji etapi poleta sem strogo pazil na aparate pred seboj in točno nadzirati hitrost, da bi dosegel čim večjo višino. Kontrolni aparati v tako veliki višini niso več občutljivi in letalec ne ve prav za prav, ali se dviga ali pada.

Krči v ramenih

Kar sem začutil, da postaja pritisk moje letalske obleke vedno hujši. Roke sem premikal zelo težko. Začutil sem krče v ramenih, dihali sem pa lahko. Brez posebne letalske obleke (skafandra) bi letalec ne mogel ostati pri zavesti v višini 40.000 čevljev. Ko je pokazal višinomerni 51.000 čevljev, sem začutil, da se ne bom mogel več dvigati. Zato sem obrnil letalo nazaj proti zemlji. Vedel sem, da sem skoraj nad Bristolom preklopom. Pod seboj sem dobro videl pogorje Welsh. Kmalu se je okence v moji čeladi pokrilo z ledom, potem mi je pa še okno kabine povsem zamrznilo. Videl nisem niti zemlje, niti aparatov. To me je zelo oviralo, ker nisem vedel, da letim proti vzhodu, torej proti domovini. Kar sem začutil, da se dušim.

Moči pešajo

Opazil sem, da je zaloga kisika v redu. Skušal sem odpreti kabino, pa ni šlo. Tudi svojega oklepa nisem mogel odpreti, da bi po potrebi snel čelado z glave. Čez obleko sem imel namreč potegneno padalo. Moči so me vedno bolj zapuščale. Končno se mi je posrečilo z nožem prerezati okence v čeladi in takoj mi je odleglo, ker je prišel do mene sveži zrak. Bil sem samo še 14 tisoč čevljev visoko nekje nad Yeuvilleom. Krenil sem proti vzhodu in končno sem dosegel zemljo. Pohajal mi je že bencin, imel sem ga samo še dva galona. Na tla sem se spustil pri Neteravonu.

Tako pripoveduje o svojem rekordnem poletu letalec Swain, ki je prekosil svetovni višinski rekord francoskega letalca Detra, dosežen pred dobrim mesecem. Ko se je Swain vrnil domov k svojim staršem, je bil ves premražen. Vsa, kar je mogel spraviti iz sebe, je bilo: »Matji, zdi se mi, da sem dobro potegnilec in njegova mati je povedala, da se zanima za njenega sina mnogo deklet, on se pa ne zmeni dosti za nje.

Sovražniku za hrbet

Sovjetska armada je imela velike manevre tudi v srednji Aziji. Udeležilo se so jih čete srednjeazijskega vojnega okroga, razdeljene v dva sovražna tabora v enem »modrih«, v drugem »rdečih«. Da bi zanesli v vrste »rdečih« zmesnjajo in strah, so spustili »modre« za hrbtom uzbekskega polka s strojnimi orožnimi čete s padali iz letal. Prvič v zgodovini moderne vojske so se spustili oboroženi vojniki iz letal v goratih krajih. Na razpolago so imeli razmero-majhno planoto v gorah. Na eni strani

toče deroga goraka rečica Vahš, na drugi so pa strme pečine. Točno ob 11 so se pojavila za hrbtom »rdečih« težka letala in iz višine 1.500 m so poskakali iz njih do zob oboroženi vojaki. Nekateri so dosegli tla na gorskih grebenih, drugi pa na ravnem polju, kjer raste bombaž. Prebivalci gorskih vasi so prvič videli skakanje s padali in so radi pomagali vojakom zložiti padala in osnažiti jih. Za hrbtom so vojniki obstreljevali sovražnika, zasedli gorsko sotesko in vrgli sovražni eskadron nazaj. Cilj, ki si ga je bil zastavil štab, je bil v polni meri dosežen in znova se je pokazalo, da bodo igrala padala v bodoči vojni važno vlogo.

Kje je prava Mona Lisa?

Ministrstvo umetnosti v Parizu je odredilo na tistem preiskavo o originalnosti v Louvru viseče slavne slike Mone Lise in to je znova obrnilo pozornost sveta na dozdnevno kontroveržno afero te tatvine. Tatvina slavne slike iz Louvra je znana. Vincenzo Perrugio je bil aretiran v Florenci v trenutku, ko je hotel Mone Liso prodati. Toda od takrat, ko se je Jack Dean, ki trdi o sebi, da je bil udeležen pri tatvini, sam pobahal o tem v umetniških krogih, gledajo na skrivnostni nasmehek na obrazu Mone Lise z veliko skepsa. Dean trdi, da je bilo

Smrtna obsodba na Dunaju

Ana Luner, ki je sadistično mučila svoje služkinje, je bila včeraj obsojena na smrt

Včeraj dopoldne je bila izrečena na Dunaju obsodba v senzacionalnem procesu proti Josefini Luner, ki je naravnost sadistično mučila svoje služkinje, z zadnjo 14-letno Ano Augustino je pa ravnila tako grodo, da je deklica po sedmih mesecih v strašnih mukah izdihnila. Razprava je pokazala, da je bila Josipina Luner, soproga ravnateljice tvornice Edmunda Lunerja, prava zver v človeški podobi. Državni tožilec je v svojem zaključnem govoru naglašal, da obtoženka sploh nima nobenega človeškega čustva. Svojo služkinjo je mučila s pravo lasladno in muke so bile take, da je moralo dekletce umreti. Mož je bil tako zelo pod zemljinim vplivom, da si je komaj upal ugovarjati ji in nekoč je na ženino zahtevo tudi sam pretepel Ano Augustino, da bi žena ne mislila, da jo brani. Med vso razpravo se je vedla obtoženka tako drzno, da jo je moral predsednik sodišča prenesti karati. Tudi med govorom državnega tožilca je nastopala zelo predrzno. Večkrat je vstala in jela zmerjati državnega tožilca in sodnike. Državni tožilec je mogel govoriti do konca šele, ko so obtoženko odvedli iz sodne dvorane. Njena predznanost je mnogo pripomogla, da je bila izrečena smrtna obsodba. Lunerjeva je bila obsojena na smrt na vešalih, ker je mučila svojo služkinjo, ki ji ni dajala jesti in jo je pekla z razpaljenim železom po najobčutljivejših delih telesa. Iz strašnih opreklin je resrečeni deklici tekla kri v curkih. Obtoženkin mož Edmund je imel sam pravo peko pri ženi, toda tudi njega je sodišče obsodilo in sicer na šest let težke ječe, ker mučenja nesrečne služkinje ni preprečil. Obsodba je sprejela smrtno obsodbo z največjim zadovoljstvom. Ne smemo se čuditi, kaj je tako nečloveško mučenje nedolžne žrtve v naših časih res nekaj nečloveškega. Obtoženka je bila pa vsa iz sebe, ko so ji prečiteli smrtno obsodbo, ker tako stroge obsodbe ni pričakovala. Njen mož je sprejel obsodbo mirno. Oba sta vložila priziv. Pred sodišče pa pride tudi njuna mladoletna hči Margareta, ker je obtožena, da je pod materinim vplivom sodelovala pri mučenju nesrečne služkinje.

Sokolstvo

Prosvetni večer viškega Sokola

Viš, 8. oktobra. Prosvetni odbor viškega Sokola bo priredil v soboto 10. t. m. v spomin obletnice koroskega pibiscita prosvetni večer s pestrim sporedom. Uvodoma bo spregovoril o koroskem pibiscitu in naših bratih v tužnem Korotanu župni prosvetar br. Janez Pohar. Sokolski pevski zbor pod taktiko br. Josipa Verbiča nam bo zapel veček koroskih narodnih pesmic, sledile bodo recitacije in deklaracije, potem pa bo konzervatoristika gđ. Rudolfova s spremljevanjem kitare zapela nekaj ljubkih koroskih pesmic. Po končanem spominskem večeru pa se bomo poslovili od bratov, ki odhajajo v vojaško službo, da odslužijo svoj kadroški rok. Začetek ob 20. Vstop prost. Vabimo vse sokolske članstvo in prijatelje društva, da se prvega prosvetnega večera udeležijo v velikem številu, da tako javno pokažemo, da nismo pozabili na svoje koroske brate in sestre. Zdravo!

Sokolski dan v St. Lovrencu

Nedeljo so se zbrali v St. Lovrencu pri br. Bregarju vsi načelniki edine M. S. O. Zbor je otvoril in vodil okrožni načelnik br. Tratar Marjan. Na seji so se obravnavala razna važna tehnična vprašanja, tičajoča se letošnjega zunanega dela, obenem pa so bili storjeni tudi sklepi za poživitev našega dela v telovadnicah, zlasti še glede na sedanje stanje, v katerem se razvija sokolstvo pri nas in končno na savezni načrt Petrove sokolske petletke, h kateri bo doprine svoj delež tudi sokolstvo našega okrožja.

Posvečaj večjo pažnjo svojim zobem: neguj jih s Chlorodontom

izkušeno kakovostno zobno pasto Jugoslovanski proizvod

narejenih pet kopij Mone Lise in da so bile vse prodane kot originali.

Tudi v Louvru viseča slika ni originalna. Original naj bi visel v tajni zbirki nekega francoskega markiza, ki je preprečen, da ima original, pa iz razumljivih razlogov o tem molči. Eden najstarejših evropskih poznavalcev umetnosti George Williamson, prebivajoč v gradu Surrey, je bil prvi, ki je po povratku Mone Lise v Louvru opozoril, da visi v okviru kopija. To opozorilo je vzbudilo zanimanje strastnega zbiraleca umetnin Pierponta Morgana. Ameriški milijonar je sprejel Williamsona v svojo službo in mu naročil, naj pregleda vso njegovo bogato umetniško zbirko, da ugotovi originalnost umetnin in njihovo umetniško vrednost.

Dom je zdaj ves prenovljen in vlada v njem red in čistota. Manjkajo nam samo še nedograjeni stranski prostori in to: stranski dvorana, kopalnica in moderna stranica, kar pa upamo dobiti prihodnje leto.

Dramski odsek se je vrnil na delo in že ima skoraj našudirano igr. »Stari grehi«, ki se uprizarja v nedeljo 18. oktobra ob 10. Program za zimsko sezono je obsežen in namen imamo našudirati vsaj 5 do 6 iger. Kot prva za uprizorjenimi »Stari grehi« se že pripravljajo igrati »Rovček Andrejček«, ki se bo igrala v novembri. Močni smo v igranih močeh.

Vse delo v društvu se razvija v pravem praveu in ako bo šlo tako naprej, bo naša sokolska postojanka v Medvodah trdna in nepremagljiva.

Sokol Viš ponovno vabi svoje članstvo in naraščaj, da se polnoštevilno v kroju udeležijo jutri žalne svečanosti ob drugi obletnici kralja Mučenika na občinskem trgu na Glincah. Zbor vseh sokolskih pripadnikov bo ob 19. v Sokolskem domu, odkoder odkorakamo skupno z ostalimi društvi pred spomenik. Po žani svečanosti na Viču se korporativno udeležimo žalne svečanosti na Taboru. Uprava društva pričakuje, da bodo vsi pripadniki brez izjeme storihi svojo dolžnost. Zdravo! Uprava.

Sokolska župa Ljubljana ponovno vabi vse sokolske edince Ljubljane in okolice, da se polnoštevilno udeležijo žalne svečanosti na Taboru, ki bo jutri ob pol 21. Članstvo in naraščaj v kroju, ostali v civilni obleki s sokolskim znakom, ovitim v črn frot. Vsa društva naj prinesejo seboj članske in naraščajke preproge. K žalni svečanosti vabljena vsa nacionalna društva in ostalo občinstvo. Uprava.

Iz Maribora

Druga obletnica marseillske tragedije. V mislu odredbe ministrstva prosvete bo imela v petek 9. t. m. sokolska mladina žalno sv. mašo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom mučnikom, nato pa v vseh šolah komemoracijo za viteškega kralja. Dan je pouka prost.

Hišni posestniki v Mariboru, ki imajo nabiralne pole za spomenik pokojnega kralja Aleksandra in isto se niso oddali, so nujno naprošajo, da pole oddajo ali pošljejo na magistrat, da se nabiranje zaključi.

Drzni vloni na deželi. V Podov pri Račah so doslej še neznanji vlonilci vtrli v trgovino z mehanim blagom g. Mirko Drnovška. Ukrali so manufakturno in špecerij sko blago, mnogo tobaka in cigaret ter druge predmete v vrednosti 12.102 dinarjev. Vlonilci so prišli v trgovino tako, da so vrata na dvorišču dvignili z nekim železnim predmetom in vrata s silo odprli. Izgnili so zaenkrat brez sledu. — Drugi vlon nam javljajo iz Kaple, kjer so dolgo pretrdili iz stanovanja posestnice Marije Urbaš odnesli razne obleke in perila v vrednosti okoli 3000 dinarjev. — V Pleševu pa so rokovanji odnesli iz gostilne Jožefa Tamšaja tobaka, cigarete, jestrvin in vina za 2000 dinarjev. Orožniki zasledujejo storilce.

Nesrečen padec otroka iz tretjega nadstropja. V Krekovi ulici v Studenih je včeraj okoli 6. ure zvečer padla s tretjega nadstropja šletna Sisek Zlata. Deklica je bila že nekaj dni pri sorodnikih na obisku. Ker je snežilo je hotela gledati snežinke in sedela na oknu. Pri tem se je pa okno nenadoma odprlo in deklica je padla na cestni tlak. Zdobila je pri padcu težke poškodbe ter so jo poklicani reševalci takoj odpremili v splošno bolnišnico.

Ogenj. V Pucenih je požar uničil gospodarsko poslopje posestnice Ane Fartejeve, ki ima okoli 10.000 dinarjev škode.

Nov paviljon bolnišnice v Mariboru. Gradbeno delo za nov paviljon bolnišnice v Mariboru je 2. oktobra izločilo Ljubljansko gradbeno podjetje Emil Tomažič in je licitacijo potrdil sedaj dan. Podjetje bo s prvimi deli v kratkem pričelo in je računati, da bo paviljon do prihodnje jeseni do grajen.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI ROMAN.

Ne da bi sam vedel kako, se je bil navadil hoditi zelo pogosto z doma. Ni se mu zdelo, da bi bil to izgubljen čas. Po njegovem mnenju bi sodnik ne smel sedeti dan za dnem zaprt v svoji sobi v družbi zakonitih. Človek, poklican soditi druge, mora poznati ljudi, kar pa ni mogoče, če jih ne proučuje. Kot skrbni, tih opazovalec je vneto opazoval okrog sebe igro interesov in strasti, vežbač se v tem, da je razpletal in po potrebi tudi sam napenjal ali popuščal nitke lutk, ki jih je videl premikati se okrog sebe. Komad za komadom, da se tako izrazi-mo, je skušal razdreti ta komplirani stroj, ki mu pravimo družba. Njegova skrb je bila nadzorovati vse njegovo delovanje, popravljati prožine in mazati koleške.

Naenkrat, v začetku zime leta 1860, je Daburon izginil. Prijatelji so ga iskali, pa ga niso mogli najti. Kaj se je bilo zgodilo z njim? Povpraševali in poizvedovali so, dokler niso končno zvedeli, da hodi večer za večerom k markizi Arlangeevi.

Presenečenje je bilo seveda veliko. Ta markiza je bila načudovitejša zapuščina osemnajstega stoletja našemu. Kako, po kakšnih

čudovitih potih se je ohranila taka, kakršno vidimo? Zaman si zastavljamo to vprašanje. Prisižgi bi, da smo jo slišali praviti, da je bila včeraj na enem onih kraljičin večerov, kjer se je igra o težke tisočake v velik obup Ludvika XVI. in kjer so odlične dame kar teknovali v šeparijah. Običaje, govorico, navade, obleko, skoraj vse si je bila ohranila iz onih časov. Že sam pogled na njo ti je povedal več od dolgega članka v reviji, ura pogovora z njo več od debele knjige.

Roična je bila v mali nemški kneževini, kamor so se bili zatekli njeni starši v pričakovanju kazni in usmiljenja zapeljanega in spuntanega ljudstva. Vzgojena je bila in dorasla je v naročju starih enigrantov v zelo starinskem in zelo pozlačnem salonu kakor v sobi kurtoznosti. Njen duh se je prebujal med predpotopnimi pogovori, njena domišljija je trnela pod tako prepričevalnimi sodbami kakor bi bile sodbe na zborovanju mutcev, sklicanih, da bi presodili delo Felicijana Davida. Tam je črpala zalogo idej, ki so glede na sedanjo dobo smešne nekako tako, kakor bi bili domisleka otroka, zaprtega do svojega 20. leta v asirskem muzeju.

Čprav ji je že dobrih osemindeset let, se trči pokonci kakor drevo in še n'koli ni bila bolna. Odlikuje se z živahnostjo, neumorno delavnostjo, na enem kraju vzdrža samo kadar spi ali igra piket, svojo priljubljeno igro. Je štrikrat na dan, prebavila kakor težak in mnogo pije. Govori živahno, z bujno domišljijo. Nobene besede se ne boji, pa naj

bo še tako krepka. Če zavzveni komu neprijetno v ušesih, kaj ji mar. Najbolj pa sovraži svetohljivnost. Veruje v boga, veruje pa tudi v Voltaira tako, da je njena pobožnost zelo dvomljive vrednosti. Kljub temu se prav dobro razume s svojim župnikom in naroči pripraviti dobro večerjo, kadar mu izkaže čast s tem, da ga povabi k svoji mizi. Pogleduje ga kot sebi podrejenega človeka, ki je koristen za zveličanje njene duše in ki ji lahko odpre nebeska vrata.

Glede na vse to beže ljudje pred njo kakor pred kugo. Boje se njene ponosne besede, njene strašne klepetavosti in krepkih, mastnih besed, ki jih izgovarja zelo rada, da lahko pove vsakemu človeku v obraz vso, kar misli o njem ali ki ji šne v glavo. Od vse rodne je je ostala samo še hči njenega sina, ki je umrla zelo mlad.

Od premoženja, nekoč znatnega, povečanega deloma še z odkodnino, ki jo je bila dobila, toda slabo upravljanega, je znala obdržati samo državno zadolžnico, na katero dobiva letno rento 20.000 frankov, ki se pa dan za dnem znižuje. Ima tudi lepo hišico blizu Doma invalidov, stoječo sredi dokaj ozkega dvorišča in prostornega vrta.

Navzlic temu se smatra za najsrečnejšo bitje pod božjim solncem in preživlja polovico svojega življenja s tem, da obeša svojo bedo na veliki zvon. Včasih, kadar jo hudo prime, prizna, da se boji, da bi ne umrla v bolnici.

Daburona je prijatelj predstavil markizi Arlar-

geevi, ki je bil nekoč baš židane volje. Prišel je k njemu rekoč:

— Pojdi z menoj, da ti pokažem posebejno strašilo!

Markiza je zelo dražila sodnika, ko je imel prvič priliko pokloniti se ji. Drugič ga je zelo zanimala in zato je prišel k nji zopet in tako je knafu postal vztrajen in zvest gost njenega blodečnega budora, kjer je preživljala dni svojega življenja.

Markiza Arlangeeva ga je vzljubila in bila je polna hvale o njem.

Včasih je skušala sodniku dokazati, da je plemenitega rodu ali da bi vsaj moral biti. Bila bi očarana, če bi imel visok naslov, če bi krasila njegove vizitke krona.

Kako to, da vašim prednikom, tako odličnim in blagorodnim, ni prišlo na misel, da bi se še bolj dvignili in kupili plemiški naslov? — Je dejala večkrat. — Zda bi imeli pergamente, ki bi vam odpirali vsa vrata.

Moji predniki so bili pametni ljudje, — ti je odgovarjal Daburon — in so raje ostali prvi med meščani, nego zadnji med plemiči.

Markiza mu je pa na to polasnjevala in razlagala, da žila med najbolj čnejšim meščanom in zadnim plemičem prepada, ki se ne da premostiti niti z vsem denarjem sveta.

Toda tisti, ki jih je presenečala vztrajnost, s katero je Daburon posejal »strašilo«, niso poznali markizine vnukinje ali pa se je vsaj niso spominjali. Ona je namreč zelo redko hodila z doma.

Blago za

**moške
suknje!**Največja in najlepša
izbira in najsolidnejše
cene!**A. Žlender**Ljubljana — Mestni trg 22
Vas postreže najbolje!

Galopne in kasaške dirke priredi

Kolo jahačev in vozačev

v zvezi z Jezdnim odsekom

Ljubljanskega Sokoladne 11. oktobra na vojaškem vežbališču, Fužine
pri Ljubljani • Začetek ob 14 uri**NARODNA
TISKARNA**IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

Blago za

**damske
plašče!**Največja in najlepša
izbira in najsolidnejše
cene!**A. Žlender**Ljubljana — Mestni trg 22
Vas postreže najbolje!**Makulturni papir**

proda

uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5**RAZNO**Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

ZA JESEN

smo zopet cenejši Trenchcoat
375 Din, Hubertus 250 Din,
pumparce izpod 100 Din. Mod
ne hlače v ogromni izbiri. Pres
sker, Sv. Petra c. 14 6 R.**KLIŠEJE**END-ON
ČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

GRAMOFONE

in gramofonske plošče bive
tvrdke A. Rasberger dobite po
razprodajnih cenah v Dalmati
novi ulici 10, nasproti hotela
Strukelj 2623**STANOVANJA**Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

STANOVANJE

trisočno se odda takoj Sv. Ja
koba trg 8, 2622**ZAHVALA**Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki
izgubi naše ljubljene soproge, drage mame in tete, gospe**IVANE PRETNAR, roj. KOMATAR,**
TRGOVKE IN POSESTNICE V LJUBLJANI,

se tem potom vsem najiskrenejše zahvalujemo.

Izrekamo globoko zahvalo čc. očetom frančiškonom, posebno pa patru
Metodu za tolažilne besede za časa težke bolezni, nadalje čestiti sestri
usmiljenki iz zavoda Vincentinija za vzorno in skrbno postrežbo za časa
bolezni drage nam rajne, nadalje Narodni čitalnici v Šiški za ganljivo
petje, deputaciji gasilske čete v Šiški, vsem darovalcem prekrasnih ven-
cev in lepega cvetja, vsem prijateljem in znancem, ki so pismeno ali
ustmeno izrazili sožalje, ter vsem onim, ki so blagopokojno v tako
častnem številu spremili na njeni zadnji poti

V LJUBLJANI, dne 7. oktobra 1936.

Žalujoči soproga, sinovi, ter ostalo sorodstvo.

NOVO!
ŠTIRI PUDRI V ENEM
„Nepremočljiv“

1 Najboljši puder za ulico,

ker je nepremočljiv.

2 Najprimernejši puder za

zaprte prostore, ker ne tvori

kepic na licu.

3 Puder, ki ostane na licu ves dan, ker

je zmešan s smetano.

4 Puder, ki odstranjuje blestenje nosa in lica

ter ohrani kožo svežo in mlado, ker vsebuje

smetano

NE PUSCA VODE — Dajte nekaj tega pudra na

prst in pomočite prst v čašo vode. Ko potegnete

prst iz vode, bo puder še vedno na njem, prst pa

bo suh. Ta puder se obdrži na koži kljub potenju

med plesom, deževnemu vremenu ali kopanju na

mori. On ne vsebuje malih, trdih drobec škroba,

ki se zarivajo v kožne znojnice, se tam naberejo

ter povzročajo razširjenje znojnic, zajedalce in dru-

ge napake polti. 5.000.000 krasnih deklet in lepih

stark uporablja vsako jutro ta puder. Zahtevajte

puder Tokalon, zmešan s smetano. Ta puder od-

stranjuje razširjenje znojnic. Uspešni rezultat je

v vsakem primeru zjamčen, ali pa se denar vrne.

Inserirajte v „Slov. Narodu“V globoki žalosti sporočamo vsem, da je naš srčnoljubljeni predobri
soproga, oče, stari oče, stric in tast, gospod**CROBATH FRANC****ŠEF-SENIOR TVRDKE FRANC CROBATH D.Z O.Z**v 79. letu starosti, previden s tolažili svete vere, nocoj ob 22. uri Gospodu
vdano preminul.Nepozabnega pokojnika bomo v petek, dne 9. oktobra ob 16.45 uri
prenesli iz doma žalosti v rodbinsko grobnico na pokopališče v Kranju.**KRANJ, 7. oktobra 1936.****MARIJA roj. POLLAK, soproga,**
dr. FRED, sin, ANICA por. Vukojević, MARICA por. Deu, JOŽICA por. Be-
denk, HEDA por. dr. Pušenjak, MILENA por. Prah, VITA, ŽIVA, STOJA
por. dr. Köstl, hčere, Vukojević Stipica, združ. ravnatelj, Deu Bogomir,
sreski podnačelnik; Bedenk Janko, poveljnik drž. policijske straže, dr. Pu-
šenjak Stanko, zdravnik, Prah Adolf, tovarnar; dr. Köstl Janko, pomočnik
direktorja, zetje; Hedica, Ljubček, Tomažek, Dušica, Borut, Cvetka, vnuki
in vnukinje, ter ostali sorodniki.